

Nr 235.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 25 april 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o

att de kronan för förra militiebostället 2 mantal Vallby nr 2 och 3 i Danmarks socken av Uppsala län tillkommande andelar dels i den för Vallby by utbrutna lott av nämnda sockens allmanning och dels i skogsskiftet till en under litt. D vid skifte år 1863 å Lilla Söderby i samma socken utbruten samfällighet må var för sig å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

2:o

dels att lägenheterna Eklund och Svedet må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 2 mantal Björkeby nr 1 och 2 med underlydande i Toresunds socken av Södermanlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egna-hemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att lägenheten Åbykvarn må med i samma protokoll angivet område från ifrågavarande kronoegendom å offentlig auktion

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 210 häft. (Nr 235.)

till den högstbjudande försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor med rätt för köparen till tillträdesfoder, på sätt uppskattningsmännen föreslagit;

3:o

dels att två i statsrådsprotokollet omförmälda, till förra militiebostället 1 1/2 mantal Fyrö nr 1 i Skyllinge socken av Södermanlands län hörande allmanningsskiften må vart för sig med i samma protokoll angivet område å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att de till samma egendom hörande lägenheterna Fyrtorp och Jonslund må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för vartdera torpets innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanet samt för köpare av Fyrtorp att av det foder, avträdande arrendatorn har att utan ersättning lämna, bekomma de kvantiteter uppskattningsmännen föreslagit;

4:o

dels att lägenheterna Broholmen, Hammarstorp och Kvarnbacken må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Virshult nr 1 i Linneryds socken av Kronobergs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtelse av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att lägenheterna Strömsholmen, Kullen och Nyadal må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället 1/2 mantal Kålshult nr 1 i samma socken upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för innehavare av stamfastigheten att begagna väg över lägenheten Strömsholmen;

5:o

dels att tjugusex i statsrådsprotokollet omförmälda, med I—VII, VII a och VIII—XXV betecknade lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället 1 mantal Döderhult nr 1 i Döderhults socken av Kalmar län upplåtas enligt gäl-

lande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för innehavare av lägenheten nr VII till utfartsväg över stamhemmanet;

dels ock att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet område om 4.94 ar må till Dödérhults församling försäljas mot en köpeskillning av 50 kronor och under villkor, att köpebrev utfärdas, så snart köpeskillningen blivit erlagd, samt att församlingen skall ensam vidkännas de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

6:o

att lägenheterna Sjomålen, Sjomålastugan, Hästhagsstugan, Södra Enbacksstugan, Norra Enbacksstugan, Smedsstugan och Lindekulla må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

7:o

att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet område om 23.5 ar av det s. k. allmänna grustaget inom Brelinge by i Kastlösa socken av Kalmar län må försäljas till lägenhetsägaren Johan Petter Nilsson för en köpeskillning av 100 kronor att betalas kontant vid tillträdet samt med skyldighet för köparen att uppföra och underhålla stängsel i gränsen mot kronans mark samt att ensam gälda de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

8:o

att lägenheterna Lunnahult och Fredrikshult må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Sotlanda nr 2 Lillegård och $\frac{1}{2}$ mantal Sotlanda nr 3 Storegård i Lena socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

9:o

att ett i statsrådsprotokollet närmare omförmält område må från förra militiebostället $2\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgården samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs län försäljas

till ägaren av den i samma protokoll angivna lägenhet för en köpeskilling av 13 kronor att kontant erläggas vid tillträdet, samt med skyldighet för köparen att uppföra och underhålla stängsel i ägo gränsen mellan området och kronoegendomens mark ävensom att ensam vidkännas alla med områdets avsöndrande och lagfart å fånget förenade kostnader; samt

10:o

att fem med litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs betecknade lägenheter ävensom änkan Katarina Jonssons tomtplats må var för sig med av domänstyrelsen tillstyrkt område från förra militiebostället 1 $\frac{7}{32}$ mantal Böleå nr 6 i Umeå socken av Västerbottens län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt till väg för innehavare av huvudgården och lägenheterna litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs på sätt domänstyrelsen föreslagit.

De till dessa ärenden hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25
april 1916.*

•
Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga ärenden angående försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från dylika egendomar, vilka ärenden syntes böra föranleda framställning till riksdagen, samt anförde härom följande:

1:o.

För förra militiebostället 2 mantal Vallby nr 2 och 3 i Danmarks socken av Uppsala län äger kronan dels $\frac{8}{15}$ av en vid år 1823 fastställd delning av Danmarks sockenallmänning för Vallby by gemensamt utbruten lott dels ock hälften av vid laga skifte år 1863 å Lilla Söderby i samma socken under litt. D utbruten mark. Vid värdering år 1908 av jägmästaren i reviret uppskattades hela allmänningsslotten med en areal av 20.1500 hektar till 1,500 kronor, varav alltså 800 kronor borde ut-

[1.]
Vallby nr 2
och 3 i Upp-
sala län.

göra värdet av kronans andel. Lotten litt. D hade blivit utbruten i två skiften, bestående den ena huvudsakligen av åker och äng och den andra av avrösningsjord med en sammanlagd areal av 19.1395 hektar. Sistnämnda skogsskifte värderades år 1908 av jägmästaren till 900 kronor, varav alltså 450 kronor skulle belöpa å kronans andel.

På framställning av domänstyrelsen förordnade Kungl. Maj:t den 12 mars 1915, att kronans andelar i ifrågavarande bägge samfälligheter skulle efter förutgången saluvärdering i vanlig ordning var för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor, dock under förutsättning beträffande kronans andel i samfälligheten litt. D, att saluvärdet å samma andel icke överstege 1,000 kronor.

Vid i anledning härav av vederbörande uppskattningsmän verkställd saluvärdering upplystes, att inägoskiftet till samfälligheten litt. D intagits i ett år 1864 fastställt skifte å Vallby by och att kronan därvid fått sin andel däri förlagd i förening med huvudgårdens ägor. Alltså återstode av litt. D oskiftat endast skogsskiftet, vilket innehölle en areal av 14.8856 hektar. Kronans andel i allmänningsslotten värderades nu till 2,251 kronor 73 öre, därav 2,070 kronor 40 öre för växande skog. Kronans andel i samfälligheten litt. D åsattes ett värde av 2,492 kronor 25 öre, därav 2,343 kronor 25 öre för växande skog.

Vederbörande jägmästare har hemställt, att samfälligheten litt. D måtte i laga ordning klyvas samt kronans andel däri läggas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning.

Uppskattningsmännen hava däremot ansett, att kronans andel i samfälligheten litt. D borde försäljas samt såsom skäl härför anført, bland annat, att en delning av densamma skulle tillföra kronan 7.45 hektar skogsmark, därav över hälften utgjordes av bergig impedimentartad grund samt återstoden vore mark av endast nöjaktig bördighet, beväxt med 50-årig kortvuxen skog och på alla sidor gränsande till enskilda personer tillhörig avrösningsjord. Ett laga skifte å området, möjligen med åtföljande skogslikvid, samt därefter skogens bevakning och skötsel syntes skola medföra stora kostnader utan motsvarande nytta.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava biträtt uppskattningsmännens förslag, varvid domänstyrelsen framhållit, att skillnaden i värderingarna huvudsakligen berodde på de nu gällande höga virkesprisen.

Såsom Kungl. Maj:t redan den 12 mars 1915 ansett, torde kronans andelar i ifrågavarande bägge samfälligheter böra försäljas. Då värdena

nu visat sig överstiga 1,000 kronor för vardera lotten, bör emellertid till försäljningarna inhämtas riksdagens medgivande. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de kronan för förra militiebostället 2 mantal Vallby nr 2 och 3 i Danmarks socken av Uppsala län tillkommande andelar dels i den för Vallby by utbrutna lott av nämnda sockens allmänning och dels i skogsskiftet till en under litt. D vid skifte år 1863 å Lilla Söderby i samma socken utbruten samfällighet må var för sig å offentlig auktion försälas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

2:o.

Förra militiebostället 2 mantal Björkeby nr 1 och 2 jämte Gränsen nr 1, ett torp, och Åbykvarn nr 1, ett torp, i Toresunds socken av Södermanlands län är utarrenderat till den 14 mars 1918 mot ett årligt arrende av 2,000 kronor. Egendomen, som består av två från varandra skilda delar, huvudgården och utgården Åbykvarn, är belägen 7 kilometer från Stallarholmens lastageplats, 13 kilometer från Mariefred och 18 kilometer från Strängnäs samt innehåller en areal av 324.143 hektar, därav 4.925 hektar tomt, 108.021 hektar åker, 34.374 hektar äng och odlingsmark, 172.034 hektar avrösningsjord samt 4.789 hektar impediment.

[2.]
Björkeby nr
1 och 2 med
underlydande
i Söderman-
lands län.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av distriktslantmätaren Johan W. Ström år 1915 upprättad karta över egendomen, hemställt, bland annat, att följande tre å kartan utmärkta lägenheter måtte säljas, nämligen litt. C, motsvarande större delen av utgården Åbykvarn, med en areal av 41.208 hektar och ett saluvärde av 14,600 kronor, litt. A eller lägenheten Eklund med en areal av 14.317 hektar och ett saluvärde av 4,800 kronor, samt litt. B eller lägenheten Svedet med en areal av 19.816 hektar och ett saluvärde av 5,000 kronor. I förenämnda saluvärden ingå för växande skog respektive 2,502 kronor 31 öre, 218 kronor 46 öre och 1,978 kronor 23 öre. Samtliga lägenheterna äro bebyggda med kronan tillhöriga hus i gott stånd. Av dessa lägenheter borde litt. C försälas till den högstbjudande samt litt. A och litt. B upplåtas till egna hem.

Köparen av lägenheten litt. C borde förbehållas rätt att av det foder, egendomens arrendator enligt gällande arrendekontrakt hade att

utan ersättning vid egendomens avträdande tillhandahålla tillträdare, erhålla 3,000 kilogram hö, 2,000 kilogram vårsädesbalm och 2,000 kilogram höstsädesbalm.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förenämnda förslag, vilket tillstyrkts även av domänstyrelsen.

Jag hemställer, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att lägenheterna Eklund och Svedet må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället 2 mantal Björkeby nr 1 och 2 med underlydande i Toresunds socken av Södermanlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att lägenheten Åbykvarn må med ovan angivet område från ifrågavarande kronoegendom å offentlig auktion till den högstbjudande försälas under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor med rätt för köparen till tillträdesfoder, på sätt uppskattningsmännen föreslagit.

3:o.

[3.]
Fyrö nr 1 i
Söderman-
lands län.

Förra militiebostället 1 $\frac{1}{2}$ mantal Fyrö nr 1 i Skyllinge socken av Södermanlands län är utarrenderat till den 14 mars 1918 för 1,700 kronor om året. Dess areal är 153.336 hektar, därav 82.930 hektar tomt och åker, 8.972 hektar äng och odlingsmark, 58.710 hektar hag- och skogsmark samt 2.724 hektar impediment. Dessutom har egendomen å den inom Floda socken belägna allmanningen Skyllinge nr 2 två skiften, av vilka det ena, benämnt Norra skiftet och betecknat med litt. D, innehåller 3.5743 hektar och det andra, benämnt Fyrsjöskiftet och betecknat med litt. C, innehåller 4.9458 hektar.

Egendomen är belägen 2 kilometer från Valla järnvägsstation. Allmänningsslotterna, av vilka Norra skiftet är beläget omkring 6 kilometer och Fyrsjöskiftet omkring 4 kilometer från Hälleforsnäs station på Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg, ligga på ett avstånd av omkring 15 kilometer från egendomen.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av förste lantmätaren Axel W. Lodén år 1894 upprättad karta över egendomen

med tillhörande handlingar samt en av förste lantmätaren Gustaf Undebetou år 1915 upprättad beskrivning över ägorna till egendomen och två till avsöndring därifrån föreslagna torp ävensom ett av t. f. förste lantmätaren H. B. Lysell den 14 december 1915 utfärdat intyg, föreslagit till försäljning *dels* förenämnda allmänningslotter, av vilka Norra skiftet, som består av två särskilda delar, saluvärderats till 1,415 kronor 10 öre, som avjämnats till 1,400 kronor, därav för växande skog 1,308 kronor, och Fyrsjöskiftet saluvärderats till 3,612 kronor 75 öre, avjämnat till 3,600 kronor, därav för växande skog 3,390 kronor, *dels ock* de till egendomen hörande torpen Fyrtorp och Jonslund, det förra med en areal av 8.638 hektar och ett saluvärde av 3,400 kronor, därav för växande skog 805 kronor, och det senare med en areal av 12.197 hektar och saluvärderat till 5,500 kronor, därav för växande skog 2,695 kronor. De bägge allmänningslotterna äro obebyggda, varemot å Fyrtorp och Jonslund finnas byggnader, tillhöriga kronan, dock i mindre gott stånd.

Under senare tid har endast Fyrtorp begagnats såsom torp. Sedan den 14 mars 1915 har även detta torp stått ledigt och är nu uthyrt till bostad åt en arbetare. Enligt uppskattningsmännens mening lönade det sig ej att kosta på åbyggnaden å Fyrtorp något utöver den reparationskostnad, som ålåge arrendatorn, utan vore det för kronan vida bättre att uppföra nybyggnader vid huvudgården och försälja ifrågavarande torp till egna hem. Uppskattningsmännen hava därvid föreslagit, att genom i tid gjord tillsägelse till arrendatorn förbehåll måtte göras om att vid Fyrtorp skulle lämnas 0.80 hektar besådd träda samt lika mycket nyinsådd vall mot särskild ersättning, och att köparen skulle av inventariefodret utan ersättning erhålla 700 kilogram hö, 500 kilogram höstsädeshalm och 500 kilogram vårsädeshalm ävensom att vid Jonslund skulle mot särskild ersättning finnas 1 hektar besådd träda samt lika mycket nyinsådd vall att tillträda. Därjämte borde förbehåll göras om rätt för köpare av torpen till fri utfartsväg över kronoegendomen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft annat att erinra mot uppskattningsmännens förslag än att förslaget om försäljning av de båda allmänningsskiftena icke syntes tillräckligt motiverat; och har Kungl. Maj:ts befallningshavande anmärkt, att, då enligt uppskattningsinstrumentet dessa skiften allenast bestode av skogsmark med därå befintlig skog, vilken utgjorde deras huvudsakliga värde, och då, på grund av att desamma ej kunde göras till föremål för bebyggande, något egnahemsändamål ej vore avsett, följden av skiftenas försäljande

knappast kunde antagas bliva annat än att blivande köpare snarast möjligt avverkade skogen. Kungl. Maj:ts befallningshavande ansåge på grund härav, att, innan kronan under sådana förhållanden bestämde sig för försäljning av desamma, utredning borde verkställas, huruvida skiftenas bibehållande i kronans ägo vore förenat med någon avsevärd olägenhet.

Hörd häröver har vederbörande överjägmästare upplyst, att ur skogshushållningens synpunkt ingenting vore att erinra mot den föreslagna försäljningen av vare sig sistnämnda två skiften eller torpen Fyr-torp och Jonslund. Överjägmästaren har endast anmärkt, att ståndskogens värdering förefölle honom väl låg, särdeles beträffande Fyrsjöskiftet, vars ståndskogsvärde enligt överjägmästarens mening borde höjas till omkring 4,000 kronor.

Domänstyrelsen har i huvudsak biträtt uppskattningsmännens förslag om försäljning av såväl förberörda bägge torp som allmänningsskiftena. Dessa skiften vore avlägset belägna från stamhemmanet och kronan ägde ej skog i närheten, med vilken de lämpligen skulle kunna förvaltas.

Beträffande ståndskogens värde å Fyrsjöskiftet har styrelsen ansett, att värdet borde höjas på sätt överjägmästaren föreslagit, i följd varav saluvärdet å skiftet i dess helhet borde upptagas till 4,220 kronor.

Vad vidkomme de av uppskattningsmännen vid försäljningen ifrågasatta förbehåll rörande trädesbruk och sådd har styrelsen erinrat, att dessa förbehåll endast i det fall, att därigenom ej gjordes intrång på avträdande arrendators kontraktsenliga rätt i avseende å växtföljd vid egendomen, kunde ifrågakomma, såvida ej arrendatorn förklarade sig ej hava något att invända mot förbehållen. Domänintendenten i länet hade upplyst, att förslaget i denna del delgivits arrendatorn, men att någon överenskommelse med denne ej träffats. Styrelsen ansåge, att den ifrågasatta anordningen väl kunde vara till fördel för en tillträdare, men styrelsen insåge ej, varför i detta fall avvikelse skulle göras från den genom brevet den 1 juni 1912 givna bestämmelsen, att lägenhet skulle säljas i det skick, den vid tillträdet befunnas, med de rättigheter och skyldigheter kronan ägde i förhållande till den arrendator eller brukare, som avträdde fastigheten.

Jag instämmer med domänstyrelsen och vill särskilt framhålla, att då skogsskiftena givetvis böra säljas å auktion, de nu gällande höga virkesprisen torde komma att utöva inflytande å köpeskillingarna, oavsett saluvärderingen. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att omförmälda, till förra militiebostället 1 $\frac{1}{2}$ mantal Fyrö nr 1 i Skyllinge socken av Södermanlands län hörande två allmänningskiften må vart för sig med ovan angivet område å offentlig auktion försälas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att de till samma egendom hörande lägenheterna Fyrtorp och Jonslund må var för sig med här ovan angivet område från egendomen upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egna hemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för vardera torpets innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanet samt för köpare av Fyrtorp att av det foder, avträdande arrendatorn har att utan ersättning lämna, bekomma de kvantiteter uppskattningsmännen föreslagit.

4:o.

Under år 1912 verkställdes arrendeuppskattnings å förra militiebostället 1 mantal Virshult nr 1 i Linneryds socken av Kronobergs län. Vid förrättningen föreslogs, att egendomen, som var utarrenderad till den 14 mars 1915 mot ett årligt arrende av 630 kronor, måtte utarrenderas till den 14 mars 1917, då arrendetiden för det angränsande, mot ett årligt arrende av 533 kronor upplåtna förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Kålshult nr 1 i samma socken skulle utgå, samt att frågan om dessa två egendomars disposition måtte upptagas i ett sammanhang. Sedan kronoegendomen Virshult därefter utarrenderats för två års tid från den 14 mars 1915 mot ett årligt arrende av 530 kronor, har dels ovannämnda uppskattningsförrättning å Virshult fullbordats under åren 1914 och 1915 dels kronoegendomen Kålshult under samma år undergått arrende- och saluvärdering.

[4.]
Virshult nr 1
och Kålshult
nr 1 i Krono-
bergs län.

Kronoegendomarna äro belägna 1.8 mil från Hovmanstorps och Skruvs järnvägsstationer. Deras egentliga skogsmark ligger i ett sammanhängande skifte. Virshult innehåller en areal av 206.8243 hektar, därav 17.4590 hektar tomter, åker och dylikt, 35.9490 hektar ängsmark, 151.2340 hektar avrösningsjord och 2.1823 hektar impediment. Kålshult innehåller en areal av 162.264 hektar, därav 18.077 hektar tomter, åker och dylikt, 12.167 hektar ängsmark, 129.909 hektar avrösningsjord och 2.111 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava beträffande *Virshult* föreslagit, att följande å en av extra lantmätaren Carl Mohlin år 1911 upprättad karta över egendomen närmare utmärkta områden måtte upplåtas, nämligen: huvudgården, betecknad med litt. A, med en areal av 94.4831 hektar, lägenheten Broholmen, betecknad med litt. C, med en areal av 11.2240 hektar, lägenheten Hammarstorp, betecknad med litt. D, med en areal av 13.0154 hektar, samt ett obebyggt område, benämnt Kvarnbacken och betecknat med litt. E, med en areal av 7.9480 hektar. Områdena hava åsatts följande saluvärden: huvudgården 14,500 kronor, Broholmen 1,470 kronor, Hammarstorp 1,580 kronor och Kvarnbacken 930 kronor.

Beträffande *Kålshult* hava uppskattningsmännen under hänvisning till en av bemålde Mohlin år 1911 upprättad karta över denna egendom föreslagit följande upplåtelser, nämligen huvudgården, betecknad med litt. A, med en areal av 67.055 hektar, lägenheten Strömsholmen, betecknad med litt. B, med en areal av 14.028 hektar, lägenheten Kullen, betecknad med litt. D, med en areal av 7.161 hektar, och lägenheten Nyadal, betecknad å kartan med litt. E, med en areal av 8.685 hektar. Områdena hava åsatts följande saluvärden: huvudgården 11,000 kronor, Strömsholmen 1,700 kronor, Kullen 1,100 kronor och Nyadal 1,060 kronor.

Övriga delar av ifrågavarande egendomar borde enligt uppskattningsmännens förslag avsättas till kronopark.

Jägmästaren i Kosta revir och överjägmästaren i Smålands distrikt hava ansett uppskattningsmännens förslag till områdesupplåtelser böra vinna godkännande.

Även Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har instämt i uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har anfört, att då skogstillgången på egendomarnas egentliga skogsmark vore av god beskaffenhet, ville domänstyrelsen för sin del biträda uppskattningsmännens förslag om bildandet av en kronopark. På grund därav och då dels inägorna till huvudgårdarna icke vore större, än att de helt och hållet kunde behövas för kronoparkens skötsel, dels den avrösningsjord, som föreslagits till försäljning med huvudgårdarna, eller tillhopa omkring 104 hektar, lämpligen syntes kunna sammanföras med kronoparken, ansåge styrelsen sig icke kunna biträda förslaget om huvudgårdarnas försäljning. För den händelse domänstyrelsens förslag bifölles, syntes lägenheterna kunna avskiljas genom avsöndring, varvid kronan borde förbehållas rätt att begagna en väg över lägenheten Strömsholmen.

Jag instämmer till alla delar i domänstyrelsens förslag. Frågan om lägenhetsupplåtelser från *Virshult* torde böra underställas riksdagen, enär egendomens arrende under den senaste ordinarie arrendeperioden uppgått

till mer än 600 kronor. Vad Kålshult beträffar har däremot arrendet understigit 600 kronor och Kungl. Maj:t skulle därför utan riksdagens hörande kunna besluta om lägenhetsupplåtelser från denna egendom, men då frågan om dessa bägge egendomars disposition tydligen bör avgöras i ett sammanhang, lärer ärendet i sin helhet nu lämpligen böra underställas riksdagen.

Jag hemställer fördenskull, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att lägenheterna Broholmen, Hammarstorp och Kvarnbacken må var för sig med ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Virshult nr 1 i Linneryds socken av Kronobergs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtelse av egnahems-lägenheter från kronoegendomar;

dels ock att lägenheterna Strömsholmen, Kullen och Nyadal må var för sig med ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Kålshult nr 1 i samma socken upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för innehavare av stamfastigheten att begagna väg över lägenheten Strömsholmen.

5:o.

Vid uppskattningsförrättning, som under år 1913 hållits å det till den 14 mars 1916 utarrenderade förra militiebostället 1 mantal Döderhult nr 1 i Döderhults socken av Kalmar län, vilken egendom lämnat 1,730 kronor i årligt arrende, har förslag väckts om upplåtande av lägenheter från egendomen.

[5.]
Döderhult
nr 1 i Kalmar
län.

I skrivelse den 6 februari 1914 har domänstyrelsen underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning jämte tillhörande handlingar, däribland en av G. E. Markman år 1893 upprättad och av extra lantmätaren Ture Westergren år 1913 kopierad och kompletterad karta över egendomens inägor och yttergränser med tillhörande tre beskrivningar ävensom 13 till styrelsen ställda ansökningar om upplåtelse av mark från egendomen.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom är belägen 2.5 kilometer från Oskarshamn och innehåller en sammanlagd areal av 534.870 hektar, därav 68.765

hektar tomter och åker, 27.049 hektar äng, 438.762 hektar skogs- och betesmark samt 0.294 hektar impediment. Egendomen har ägorna fördelade i två skiften, det ena omkring huvudgården strax norr om Döderhults gamla kyrka samt det andra å ömse sidor om allmänna landsvägen mellan Mörlunda och Oskarshamn. Å det förra av dessa skiften upptagas de å kartan med nr av 36 och 36 a betecknade ägofigurerna, innehållande 34 ar åkerjord och 2.5 ar avrösningsjord, av kyrkoplan och kyrkogård för församlingen.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande å berörda karta med röda gränslinjer upptagna områden måtte såsom lägenheter upplåtas från egendomen, nämligen:

Nr å kartan	Ägofigurer å kartan	Areal		Nr å kartan	Ägofigurer å kartan	Areal	
		ar	kronor			ar	kronor
I	av 12, av 13	22.3	557.50	XIV	av 133, av 134, av 135	29.2	650.35
II	av 12, av 13	48.7	1,217.50	XV	av 133, av 134, av 135	33.1	855.80
III	9—11	8.1	243.—	XVI	av 133, av 134, av 135, av 139	34.8	947.60
IV	av 4, 5—6, av 7	5.7	171.—	XVII	av 135, av 138, av 139	32.6	715.85
V	3, av 4, av 7, 7 a	16.3	407.50	XVIII	av 138, av 139	31.5	699.—
VI	1—2 b	8.5	212.50	XIX	av 138, av 139, av 140, av 142	31.4	946.75
VII	180, 181	26.1	266.71	XX	av 140, av 142, av 143	30.1	756.25
VII a	71—74	52.2	783.—	XXI	av 140, av 141, av 142, av 143	31.7	647.60
VIII	102—104, 106, av 107	45.3	906.—	XXII	av 141, av 142, av 143	36.9	825.85
IX	105, av 107, av 136	7.1	142.—	XXIII	av 141, av 142, av 143	32.4	720.—
X	114—117 b, av 122 b, av 136	46.6	559.65	XXIV	av 141, av 142, av 143	30.1	666.65
XI	56, 57, 121, 122 a	35.3	540.—	XXV	av 143	29.5	623.—
XII	123—125	21.5	430.—				
XIII	126, 127, av 128, av 130	11.2	224.—				

Lägenheterna III, IV, V, VI, VII, VII a, VIII, X, XI, XII och XIII äro bebyggda med innehavarna tillhöriga hus. Övriga lägenheter äro obebyggda, men hade spekulanter anmält sig till samtliga lägenheter utom en.

Vidare hava uppskattningsmännen tillstyrkt upplåtelse till Döderhults församling under äganderätt av förberörda med nr av 36 och 36 a betecknade område om 36.5 ar, därå saluvärdet uppskattats till 365 kronor. Av Kungl. Maj:ts befallningshavandes skrivelse i ärendet den 31 decem-

ber 1913 synes framgå, att Kungl. Maj:ts befallningshavande antagit, det uppskattningsmännen ansett ifrågavarande område böra till församlingen upplåtas utan ersättning.

Beträffande storleken av de förestående lägenheter åsatta saluvärdena hava uppskattningsmännen uttalat, att enligt inhämtade upplysningar vid försäljning i orten av lägenheter, som vore jämnställda med de ifrågavarande såväl till läge som till markens beskaffenhet, betingades ett pris av 50—60 öre för kvadratmeter, och att därför de föreslagna saluvärdena ej gärna kunde anses för höga.

Uppskattningsmännen hava ansett ytterligare jordupplåtelser från egendomen icke böra ifrågakomma, i vilket hänseende särskilt i fråga om den å kartan med XXVI och ägofigurerna nr 131 och 132 betecknade lägenheten om 4 ar föreslagits att, då August Nilsson, vilken ägde hus därå, icke vore villig inköpa lägenheten, den borde medfölja blivande arrende, med rätt för August Nilsson att fortfarande innehava densamma mot årlig avgäld av 5 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har biträtt uppskattningsmännens ovan omförmälda förslag.

Överjägmästaren i Smålands distrikt har förmålt sig icke hava något att erinra mot de föreslagna lägenhetsupplåtelseerna.

Jämväl domänstyrelsen har ansett lägenheterna I—XXV kunna utan olägenhet för egendomen därifrån upplåtas. Emellertid har styrelsen ansett änkan Sofia Solberg, som ägde hus å lägenheten VI, icke böra komma i åtnjutande av hembud till denna lägenhet. Efter meddelande från egendomens arrendator, att änkan Solberg underlåtit fullgöra henne åliggande prestanda för lägenheten ävensom att å lägenheten fördes ett i hög grad oordentligt och för grannarna störande levnadssätt, vilka uppgifter av änkan Solberg lämnats oemotsagda, hade nämligen domänstyrelsen föranstaltat om hennes avhysning från lägenheten den 14 mars 1914. Lägenhetens läge syntes dock knappast göra dess bibehållande i kronans ägo fördelaktigt, vadan domänstyrelsen ville förorda dess försäljning, dock utan rätt för änkan Solberg till hembud därå. De av uppskattningsmännen för lägenheterna i fråga föreslagna saluvärdena har styrelsen funnit skäliga. För lägenheten VII har rätt till nödig utfartsväg över egendomen ansetts böra förbehållas.

Rörande kyrkoplanen och kyrkogården har domänstyrelsen vidare anført, att i ärendet finnes upplyst, att nuvarande kyrkan därå uppförts år 1771 samt att kyrkogården, som vore omgiven av stenmur, troligtvis sedan ännu äldre tid disponerats av församlingen. Något hinder för församlingen att under äganderätt förvärva ifrågavarande område syntes

styrelsen icke böra föreligga. Likvisst hölle styrelsen före, att upplåtelsen icke borde ske kostnadsfritt, utan mot ersättning. Det i sådant avseende av uppskattningsmännen angivna värde å området av 365 kronor, eller endast 10 öre för kvadratmeter, borde enligt styrelsens mening ingalunda kunna anses oskäligt, särskilt i betraktande av de saluvärden, som åsatts de övriga till försäljning föreslagna områdena.

Om olämpligheten att i vidare mån än nu föreslagits för närvarande företaga försäljning av områden till egendomen vore styrelsen ense med uppskattningsmännen.

Sedan kammarkollegiet anbefallts att åstadkomma utredning i fråga om det till upplåtelse åt Döderhults församling ifrågasatta området, har kollegiet med utlåtande den 23 mars 1916 överlämnat dylik utredning och för egen del anfört följande.

Då kollegiet av den i ärendet åvägabragta utredningen funnit ådagalagt, att ifrågavarande gamla kyrkoplan jämte kyrkogård, sådan den med en areal av 31.56 ar blivit vid laga skifte år 1866 utlagd, utgjorde en från äldre tider för sig bestående fastighet, hade kollegiet förordnat, att densamma skulle upptagas i jordeboken för Döderhults socken bland kronoegendomar under allmän disposition, jordlägenheter, under benämning Kyrkogården nr 1.

Av vad i förevarande ärende förekommit hade kollegiet vidare funnit framgå, att Döderhults församling, till dess annat visades, ägde rätt att fortfarande innehava och nyttja berörda lägenhet på sätt hittills skett. Någon särskild upplåtelse till församlingen av det till lägenheten hörande område torde därför icke för närvarande böra ifrågakomma.

Vad anginge återstående delen av det till upplåtelse åt församlingen avsedda området, vilken del, enligt vad handlingarna i ärendet utvisade, innefattade en areal av 4.94 ar, torde däremot hinder icke möta mot dess upplåtande till församlingen, därvid, för den händelse upplåtelsen skulle ske med äganderätt, köpeskillingen syntes böra bestämmas i förhållande till det värde, som av arrendeuppskattningsmännen åsatts hela det till upplåtelse åt församlingen avsedda området.

*Departements-
chefen.*

För egen del instämmer jag med domänstyrelsen, allenast med den jämkning, att till Döderhults församling nu torde böra försäljas endast det av kammarkollegiet omförmälda område om 4.94 ar. Priset därå torde kunna i runt tal sättas till 50 kronor. Jag har inhämtat, att beträffande denna egendom icke föreligga sådana förhållanden, att vad riksdagen anfört i skrivelse den 29 augusti 1914 beträffande lägenhetsupplåtelser från Palsboda är tillämpligt å densamma.

Egendomen är numera utarrenderad till den 14 mars 1917.

Då änkan Solberg numera avhysts från lägenheten VI, torde något särskilt beslut, varigenom henne frántages hembuds rätt, vara överflödigt.

Under återopande av vad i ärendet sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att ovannämnda tjugusex med I—VII, VII a och VIII—XXV betecknade lägenheter må var för sig med ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Döderhult nr 1 i Döderhults socken av Kalmar län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för innehavare av lägenheten nr VII till utfartsväg över stamhemmanet;

dels ock att ovanberörda område om 4.94 ar må till Döderhults församling försälas mot en köpeskilling av 50 kronor och under villkor, att köpebrev utfärdas, så snart köpeskillingen blivit erlagd, samt att församlingen skall ensam vidkännas de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

6:o.

Förra militiebostället 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län är utarrenderat till den 14 mars 1918 mot ett årligt arrende av 2,700 kronor. Dess areal är, med uteslutande av inom ägogränserna varande järnvägsområde och Mönsterås församlings skolhusplan, 657.376 hektar, därav 9.608 hektar tomt och trädgård, 165.036 hektar åker, 13.476 hektar äng, 428.634 hektar skogs- och betesmark samt 40.622 hektar impediment. Det är beläget 2 kilometer från Mönsterås köping och järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av extra lantmätaren Harald Malmberg år 1915 kopierad och kompletterad karta över egendomen, föreslagit, att följande å kartan med röda gränslinjer utmärkta lägenheter måtte från egendomen upplåtas till deras nuvarande innehavare såsom egnahemslägenheter.

[6.]

Kronobäck nr
1 med Kvarn-
torp nr 1 i
Kalmar län.

Lägenhetens namn	Lägenhetens nr å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor
Sjömålen	I	22.426	5,636
Sjömålastugan	II	0.192	130
Hästhagsstugan	III	0.527	175
Södra Enbacksstugan	IV	0.361	400
Norra Enbacksstugan	V	0.600	200
Smedsstugan	VI	0.156	160
Lindekulla	VIII	10.420	4,820.43

Inom området för lägenheten Sjömålen finnas dels en lastageplats jämte väg till landsvägen, å kartan betecknade med litt. a, dels ock en å samma karta med litt. b betecknad utfartsväg från lägenheten Sjömålastugan till nyssnämnda väg, vilka områdens arealer ej inräknats i Sjömålens här ovan angivna areal och ej ingå i den föreslagna försäljningen.

Byggnaderna å lägenheterna Sjömålen och Lindekulla tillhöra kronan, varemot husen å de övriga lägenheterna ägas av deras respektive innehavare.

Uppskattningsmännen hava beträffande den av dem föreslagna försäljningen av lägenheten Lindekulla uttalat, att det emellertid syntes skola bliva till skada för jordbruket å huvudgården, ifall detta torp försålles.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava däremot tillstyrkt upplåtelse av samtliga de av uppskattningsmännen därtill föreslagna lägenheterna.

I enlighet härmed hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Sjömålen, Sjömålastugan, Hästhagsstugan, Södra Enbacksstugan, Norra Enbacksstugan, Smedsstugan och Lindekulla må var för sig med ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

7:o.

Genom ansökning den 21 februari 1910 hemställde Johan Peter Nilsson i Norra Bredinge hos Kungl. Maj:t att för det belopp, som av vederbörande komme att bestämmas, få med äganderätt förvärva ett jordområde å utmarken till länsmansbostället $\frac{7}{16}$ mantal Bredinge nr 10 i Kastlösa socken av Ölands södra mot. Till stöd för ansökningen anförde sökanden, bland annat, följande. För ifrågavarande jordområde, varå sökanden innehade en genom arv förvärvad bostadslägenhet med trädgårdsland, hade sökanden, då området förmenats vara beläget å samfälld mark till Bredinge by, nödgats till byamännen utgöra en dryg avgäld. Då sökanden å området på egen bekostnad verkställt stora förbättringar, befarade han att bli avhyst från lägenheten eller ock därför bli betungad med yttermera förhöjd avgift.

[7.]
*Kronomark
inom Bre-
dinge by i
Kalmar län.*

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län härå erhållit remiss samt det vid av vederbörande förste lantmätare verkställd undersökning befunnits, att det område, som med ansökningen avsåges, till en del inkräktade å ett vid utmarksdelningen å Öland år 1811 för allmänt behov till grustag avsatt område, anförde Kungl. Maj:ts befallningshavande, som därvid tillika överlämnade infortrade yttranden av vederbörande boställshavare och kronofogde, förste lantmätaren i länet och Kastlösa sockens kommunalstämma ävensom en av sökanden ingiven skrift i ärendet och en av distriktslantmätaren J. Gezelius år 1910 upprättad karta över det område, Nilsson önskade köpa, i eget den 31 mars 1911 dagtecknat utlåtande följande. Av den verkställda utredningen framginge, att sökandens anhållan rätteligen omfattade inköp av 23.5 ar av det så kallade allmänna grustaget i Kastlösa socken, avsatt vid utmarksdelning till allmänna behov, och 5.3 ar från ovannämnda länsmansboställe. Då Kungl. Maj:ts befallningshavande funne det vara tydligt, att bostället ej lede skada genom avsöndringen och då det vore utrett, att å det så kallade allmänna grustaget väglagningsämnen saknades, ansåge Kungl. Maj:ts befallningshavande sig icke böra avstyrka framställningen.

Kammarkollegiet, som anbefalldes att häröver avgiva utlåtande, inhämtade till en början yttrande i ärendet av lantmäteristyrelsen, som därvid anförde bland annat följande. Från lantmäteri- och skiftessynpunkt funnes icke något hinder för bifall till den gjorda framställningen, i vad den avsåge avsöndrande av det ifrågasatta jordområdet från bostället. Vad åter anginge upplåtande av mark från grustaget ifråga

torde marken böra anses visserligen såsom krono, men såsom krono under enskild disposition till »grustäkt för vägfyllning». Enär sålunda kronan för visst ändamål upplåtit dispositionsrätten till ifrågavarande grustag, syntes det styrelsen, vid det förhållande att användbart grus för väglagning eller vägfyllning enligt vad handlingarna gäve vid handen numera icke funnes i grustaget och detta alltså icke längre kunde användas för det åsyftade ändamålet, som om dispositionsrätten till grustaget skulle kunna anses hava återgått till kronan. Om detta ansåges vara förhållandet, borde något hinder för bifall till ansökningsen, i vad den avsåge upplåtande av mark från grustaget, icke heller finnas. Den del av grustaget, som ifrågasatts skola upplåtas till sökanden, utgjorde icke mer än $\frac{1}{10}$ av hela grustaget.

Kammarkollegiet inhämtade sedermera förnyade yttranden i ärendet av Kastlösa sockens kommunalstämma, boställshavaren och kronofogden i orten samt Kungl. Maj:ts befallningshavande rörande det värde, vartill ifrågavarande område skäligen kunde skattas.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har därvid ansett, att det till förenämnda grustäkt hörande området om 23.5 ar skäligen borde åsättas ett värde av 100 kronor, samt, beträffande det till länsmansbostället hörande området om 5.3 ar, tillika meddelat, att Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 5 december 1914 förordnat bland annat, att ifrågavarande område skulle upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, samt att, sedan området därefter hembjudits ovan bemälda Nilson emot en mot saluvärdet svarande köpeskillning av 25 kronor, denne förklarar sig villig inköpa området emot berörda köpeskillning.

Slutligen har på given anledning kammarkollegiet låtit bereda Kastlösa kommun tillfälle att än ytterligare höras i ärendet, varvid kommunen å kommunalstämma den 11 april 1915 av anfört skäl hemställt om bifall till Nilssons ansökan, i vad den sålunda ännu vore å Kungl. Maj:ts prövning beroende.

I utlåtande den 10 juni 1915 har kammarkollegiet, med förmålan att kollegiet genom skrivelse samma dag anmodat Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län att genom utslag, som skulle underställas kollegiets prövning, yttra sig ifråga om upptagande i jordeboken av ifrågakomna vid fördelningen av kronoallmänningssmarkerna å Ölands södra mot från delningen uteslutna och för grustäkt till vägfyllning till allmänt begagnande avsatta område, på grund av vad i ärendet förekommit hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att omförmälda till nämnda grustag hörande jordområde om 23.5 ar finge till sökanden för en

köpeskilling av 100 kronor försäljas, samt därvid tillika föreskriva, att Kungl. Maj:ts befallningshavande, som syntes böra erhålla bemyndigande att avsluta köpet, skulle äga att, sedan köpeskillingen blivit vederbörligen inlevererad, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till försäljningsmedlens användning.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 11 februari 1916 meddelat, att även själva länsmansbostället numera försålts, samt anført, att styrelsen icke hade något att erinra mot försäljning till sökanden av ifrågakomna del av allmänna grustaget, varvid styrelsen framhållit att, därest dispositionsrätten till detta finge anses hava numera återgått till kronan, köpeskillingen borde tillfalla domänfonden.

I likhet med lantmäteristyrelsen och kammarkollegiet finner jag *Departements-
chefen.* dispositionsrätten till ifrågavarande grustag numera hava återgått till kronan och lärer grustaget därigenom utan vidare hava ingått i statens domäners fond. Mot försäljning till sökanden av det av honom begärda, å Gezelius' förenämnda karta utmärkta område om 23.5 ar av grustaget för en köpeskilling av 100 kronor har jag icke något att erinra. Köpeskillingen bör tillföras domänfonden.

Något särskilt bemyndigande för Kungl. Maj:ts befallningshavande att avsluta köpet synes icke erforderligt, utan bör ärendet behandlas på samma sätt som försäljning av andra till domänfonden hörande fastigheter.

Med hänsyn till de omständigheter, som föreligga i detta ärende, synes detsamma böra underställas riksdagen. Jag får därför hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande område om 23.5 ar av det s. k. allmänna grustaget inom Bredinge by i Kastlösa socken av Kalmar län må försäljas till lägenhetsägaren Johan Petter Nilsson för en köpeskilling av 100 kronor att betalas kontant vid tillträdet samt med skyldighet för köparen att uppföra och underhålla stängsel i gränsen mot kronans mark samt att ensam gälta de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

8:o.

Förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Sotlanda nr 2 Lillegård och $\frac{1}{2}$ mantal Sotlanda nr 3 Storegård i Lena socken av Älvsborgs län är *[8.]
Sotlanda nr 2
och 3 i Älvs-
borgs län.* utarrenderat till den 14 mars 1918 för 911 kronor om året. Dess areal

är 202.1633 hektar, därav 54.4700 hektar tomt och åker, 6.6730 hektar äng och odlingsmark, 137.3670 hektar skogs- och betesmark samt 3.6533 hektar impediment. Det är beläget 12 kilometer från staden Alingsås och 7 kilometer från Lagmansholms järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheterna Lunnahult och Fredrikshult måtte upplåtas från egendomen, den förra med en areal av 17.411 hektar och ett saluvärde av 3,400 kronor samt den senare med en areal av 19.077 hektar och ett saluvärde av 2,700 kronor, Kartor såväl över egendomen som över dessa lägenheter äro upprättade år 1915 av distriktslantmätaren Alfred Häggner. Lunnahult är bebyggt med kronan tillhöriga hus, varemot husen å Fredrikshult tillhöra dess innehavare.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt förslaget.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Lunnahult och Fredrikshult må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Sotlanda nr 2 Lillegård och $\frac{1}{2}$ mantal Sotlanda nr 3 Storegård i Lena socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

9:o.

[9.]
Kungslena
nr 1 och 2
samt Kungslena
nr 3 i
Skaraborgs
län.

På grund av Kungl. Maj:ts framställning medgav riksdagen år 1915 enligt punkten 19 i skrivelsen nr 54, att från förra militiebostället $2\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgården samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs län finge enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar upplåtas förutom andra lägenheter en av målaren Carl Forsberg brukad lägenhet, upptagande ägofiguren nr 158 å en av förste lantmätaren G. A. Borgstedt år 1893 över egendomens inägor upprättad karta.

Nu har bemälda Forsberg — under förmålan att han inköpt berörda lägenhet samt att, sedan den gamla landsvägen, intill vilken lägenheten vore belägen, blivit omlagd och ny väg förlagd omkring 10 meter norr om den gamla vägen, utfartsväg saknades från lägenheten till

landsvägen — anhållit att få av den gamla landsvägen och egendomens jord köpa det område, som vore beläget mellan lägenhetens norra gräns och den nya landsvägen.

Ifrågavarande område innehåller 325 kvadratmeter samt har av domänintendenten i länet saluvärderats till 13 kronor.

Egendomens arrendator har förklarat sig icke hava något att invända mot försäljningen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt bifall till ansökningen.

Jag har icke något att erinra mot ansökningen samt hemställer förty, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan omförmälda område må från förra militiebostället 2 $\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgården samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs län försälgas till ägaren av ovan angivna lägenhet för en köpeskilling av 13 kronor att kontant erläggas vid tillträdet, samt med skyldighet för köparen att uppföra och underhålla stängsel i ägogränsen mellan området och kronoegendomens mark ävensom att ensam vidkännas alla med områdets avsöndrande och lagfart å fånget förenade kostnader.

10:o.

Förra militiebostället 1 $\frac{7}{32}$ mantal Böleå nr 6 i Umeå socken av Västerbottens län har med undantag av till kronopark avsatt fyllnadsjord inom Degerfors socken samt lägenheten Griserödningen varit utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,300 kronor om året. Lägenheten Griserödningen har varit särskilt för sig utarrenderad till samma tid för en årlig avgift av 100 kronor. Domänstyrelsen har numera utarrenderat dessa fastigheter på ytterligare ett år.

Egendomen är belägen i Böle by å södra stranden av Ume älv mitt emot Umeå stad och har, lägenheten Griserödningen däri inbegripen, enligt domänstyrelsens uppgift en areal av 232.382 hektar, därav 39.433 hektar tomter, åker och dylikt, 8.026 hektar äng, 15.014 hektar odlingsmark, 169.838 hektar avrösningsjord och 0.071 hektar impediment. Egendomens ägor äro fördelade i tre skiften, nämligen första skiftet eller hemskiftet, andra skiftet å den s. k. Röbbäcksdalen samt tredje skiftet eller Böstaskogen. Röbbäcksdalen är belägen omkring 2 kilometer

[10.]
Böleå nr 6
Västerbottens
län.

från hemskiftet och Böstaskogen ligger omkring 16 kilometer från huvudgårdens åbyggnader. Dessutom höra till egendomen dels en inom Inner-sjö by belägen utjord, särskilt skattlagd till $\frac{1}{16}$ mantal Bjensjö nr 2, fördelad i tre skiften, dels ock ovannämnda fyllnadsjord inom Degerfors socken. — Från egendomen hava på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 16 juli 1909 och den 8 april 1910 upplåtits till Böle skolrote en skolhustomt å Bölekläppen med en areal av 0.192 hektar och till Umeå älvs flottningsförening ett område om 0.912 hektar vid Ume älv.

Å lägenheten Griserödningen finnes en inhägnad tomtplats om 0.108 hektar, vilken innehavaren, torparänkan Katarina Jonsson begärt att få köpa.

Bland handlingarna finnas följande kartor över egendomen eller delar därav, nämligen en av distriktslantmätaren Bertil Lagerqvist år 1914 från laga skifteskartan kopierad karta över egendomen med beskrivning, en av kommissionslantmätaren J. Gezelius år 1907 upprättad karta över lägenheten Griserödningen med åtecknad beskrivning och ett i lantmäteristyrelsen gjort utdrag av en av Joh. Alb. Linder år 1860 och 1861 upprättad karta över ägor under hemmanen Holmnäs med flera samt ifrågakvarande egendom med beskrivning.

Vid uppskattningsförrättning under åren 1913 och 1914 framhöllo uppskattningsmännen, hurusom vid egendomens framtida disposition i första hand borde tagas i betraktande det kraftiga uppsving i egendomens avkastning, som åstadkommits särskilt genom de av arrendatorn under arrendetiden vidtagna förbättringar. Å andra sidan borde även i tillbörlig grad beaktas, att statsverket under arrendeperioden fått vidkännas avsevärda kostnader för förbättring av egendomens gamla byggnader och för nybyggnad. Likväl kunde de för jordbruksdriften avsedda byggnaderna, under förutsättning att egendomen jämte lägenheten Griserödningen fortfarande låge i sambruk, icke anses motsvara behovet. Genom en på fullt rationella grunder utförd ägostyckning av egendomen skulle däremot enligt uppskattningsmännens mening ett för nu förefintliga byggnader avpassat jordbrukskomplex kunna på ett synnerligen lämpligt sätt bildas och för framtiden utan olägenheter bibehållas för utarrendering. Ett enligt ortens förhållanden ekonomiskt bärkraftigt sådant arrendejordbruk skulle, hava uppskattningsmännen anført, kunna åstadkommas, om till huvudgården bibehölles all därintill belägen jord, som låge mellan stranden av Ume älv och allmänna kustlandsvägen mot byn Röbbäck, och därtill lades det synnerligen fruktbara område av lägenheten Griserödningen, som vore beläget i närheten av landsvägen, sedan därifrån avskilts ovannämnda av änkan Katarina Jonsson innehavda tomtplats å lägenheten invid Bölekläppen. Detta område bestode näm-

ligen av god åkerjord såväl av gräsbärande art som av sådan lättare beskaffenhet, som bäst lämpade sig för ett intensivt jordbruk. Därtill komme, att denna lättare jord hade ett synnerligen fördelaktigt läge i omedelbar närhet av gården. Inom området ifråga, som jämväl borde omfatta den välbelägna skogsparken å Bölekläppen och dessutom erforderlig del av skogsmarken å egendomens andra och tredje skifte, funnes även i hög kultur varande trädgårdsanläggningar. Området vore vidare av den storlek, att det kunde bliva möjligt att vid gården hålla så talrik kreatursbesättning, att de utmärkta betesmarkerna vid Ume älv kunde fullt tillgodogöras. Den på längre avstånd från gården och landsvägen belägna inägojorden kunde enligt uppskattningsmännens åsikt bäst utnyttjas genom att jämte den återstående delen av lägenheten Grisrödningen och erforderliga delar av skogsmarken å andra och tredje skiftet styckas och försäljas. Om dessa synpunkter vunne beaktande, skulle egendomens värdefullaste och mest välbelägna mark för framtiden bibehållas i statens ägo och sådan jord, som icke i nämnvärd grad kunde bidra till ökning i arrendebeloppet eller under föreliggande förhållanden till något mera rationellt bruk av egendomen, fränskiljas densamma för bildande av självständiga hemmansbruk. Dessutom framhöllo uppskattningsmännen, hurusom värdet för staten av att för framtiden i omedelbar närhet av Umeå stad å en naturskön plats invid Ume älv fortfarande äga en jordbruksdomän med stora trädgårdsanläggningar och jämförelsevis vidsträckta skogsparker med friskt och torrt läge syntes med fästhet avseende på de ändamål av den mest olika art, för vilken en sådan egendom kunde utnyttjas, icke kunna överskattas.

Under åberopande av vad sålunda anförts föreslogo uppskattningsmännen dels att ovanberörda av änkan Katarina Jonsson för närvarande innehavda tomtplats å lägenheten Grisrödningen måtte försäljas till henne mot ett pris ej understigande 200 kronor, dels ock att de å förstnämnda karta med blyertsstreck och litt. Fb, Fc, Fd, Fe, Ff, Fg, Fh, Fi, Fk, Fl, Fm, Fn, Fo, Fp, Fq, Fr och Fs utmärkta lägenheter måtte efter ägostyckning av egendomen upplåtas från densamma, de sex förstnämnda såsom bostadslägenheter och de övriga såsom jordbrukslägenheter. Lägenheterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl hava en var erhållit sitt område utlagt i tre lotter, nämligen tomtplats å hemsiftet, åker m. m. å Röbbäcksdalen och skog å Böstaskogen.

Härjämte tillstyrkte uppskattningsmännen försäljning av ovan nämnda särskilt för sig skattlagda utjord inom Innersjö by. Utjorden, inberäknat del av Bjensjön, innehåller enligt domänstyrelsens uppgift en areal av 72.60 hektar och åsattes ett saluvärde av 2,500 kronor.

Kronofogden förordade visserligen ifrågavarande förslag men ifrågasatte, huruvida det icke skulle vara med statens intresse i avseende å framtida dispositioner av egendomen förenligt, att lägenheterna litt. Fb—Fg samt Fm och Fn bibehölles till huvudgården.

Länets hushållningssällskaps egnahemsnämnd tillstyrkte uppskattningsmännens förslag.

Kungl. Maj:ts befallningshavande förklarade sig icke hava något att erinra mot förenämnda förslag till lägenhetsupplåtelser från egendomen.

Överjägmästaren i Umeå distrikt har med överlämnande av yttrande av vederbörande jägmästare, som tillstyrkt huvudgårdens bibehållande åt kronan samt upplåtande av återstoden till egna hem, för egen del anfört följande.

Det skogsskifte, som föreslagits att ungefär lika fördelas på huvudgården och vardera av lotterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl, vore beläget cirka 2 mil från huvudgården. Av det för Böleå boställsskog av extra jägmästaren E. Törngren år 1914 upprättade skogsindelningsförslag inhämtades, att Törngren, under framhållande av den omständigheten att husbehovet överskrede egendomens hela skogsavkastning, föreslagit att, då den avverkningsbara skogen låge på så långt avstånd från huvudgården, att arrendatorn ej till husbehov kunde begagna sig av densamma, skogen måtte undantagas från arrendet och ställas under skogsstatens omedelbara vård för att förvaltas såsom kronopark. Då sålunda huvudgården på grund av avståndet till berörda skogsskifte icke kunde anses taga sitt mesta husbehov av virke från detsamma, syntes det överjägmästaren något egendomligt, att uppskattningsmännen kunnat ifrågasätta, att skogsskiftena till de ovanberörda fyra lägenheterna skulle förläggas till samma avlägset belägna skogsskifte. Förutom att det enligt överjägmästarens förmenande skulle bli synnerligen olämpligt och kostbart för dessa ifrågasatta fyra smärre jordbrukslägenheter med deras begränsade resurser att från berörda skogsskifte tillgodogöra sig och avhämta erforderligt grövre virke till eventuella byggnader och reparationer, skulle huvudgårdens behov av dylikt virke till nuvarande byggnaders underhåll och till framtida erforderliga nybyggnader icke kunna tillgodoses i den omfattning, som syntes önskvärd och behövlig för huvudgårdens fulla utnyttjande såsom en större jordbrukslägenhet. Om nämligen en jordbrukslägenhet av den storlek, som föreslagits för huvudgården och som också torde erfordras för densamma såsom ett minimum, skulle sakna nödigt byggnads- och reparationsvirke med mera, ägde den enligt överjägmästarens åsikt föga värde. Detta

skulle emellertid bliva förhållandet, därest det föreslagna skogsskiftet skulle fördelas mellan huvudgården och de fyra jordbrukslägenheterna på sätt uppskattningsmännen föreslagit. Då vidare såsom nämnt husbehovet vid huvudgården för närvarande överskrede hela skogsavkastningen och detsamma väl ej snarligen kunde förväntas bliva mindre, så länge jordbruk där bedreves, syntes det överjägmästaren icke heller vara klokt att avhända egendomen ovannämnda utjord vid Innersjö. Inom två av utjordens skiften funnes sammanlagt 18,652 träd, därav 10,016 utvecklingsbara, 2,030 avverkningsmogna men övervägande friska träd och 6,606 mera övermogna eller avsevärt skadade träd. För tillgodo-seende av egendomens nuvarande och framtida virkesbehov borde enligt överjägmästarens mening även denna skogsmark bibehållas under huvudgården. Härför talade ännu ett skäl, nämligen att utjorden vid Innersjö hade ett synnerligen fördelaktigt läge i närheten av nyanlagda landsvägen mellan kustlandsvägen från Umeå stad till Hörnsjö järnvägsstation och skulle med detta läge och med de vid Innersjön belägna inägor förträffligt lämpa sig för bostad för kronojägare eller tillsyningsman för undermålslagens efterlevnad. Överjägmästaren kunde således för sin del icke tillstyrka ifrågavarande förslag i av honom nu berörda avseenden, varför han hemställde, att såväl hela det förenämnda större skogsskiftet som utjorden vid Innersjö med dess tre skiften fortfarande måtte bibehållas i kronans ägo ävensom att den till egendomen ifråga nu hörande skog måtte ställas under skogsstatens vård och förvaltning.

Beträffande lägenheterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl, vilka överjägmästaren jämväl i övrigt icke kunde finna vara lämpligt eller bekvämt utlagda, särskilt med hänsyn därtill, att åker- och odlingsjorden förlagts på så långt avstånd från de föreslagna gårdsplatserna, syntes det överjägmästaren, som om dessa lägenheter lämpligast borde upplåtas såsom bostadslägenheter på samma sätt som föreslagits för lägenheterna litt. Fb—Fg, i följd varav också hela åker- och odlingsskiftet i den så kallade Röbbäcksdalen borde bibehållas till huvudgården. Ifråga om den välbelägna och värdefulla åkerarealen, som vore belägen strax öster om huvudgården mellan kustlandsvägen och Ume älv och som föreslagits att säljas under litt. Fm och Fn, ansåge överjägmästaren denna synnerligen bördiga mark böra för framtida behov tillsvidare i kronans ägo bibehållas under huvudgården, helst som ingen därmed jämförlig mark torde finnas att tillgå intill eller i närheten av Umeå stad, om sådan mark skulle i framtiden erfordras. Mot förslaget att såsom egnahemslägenheter upplåta de med litt. Fo—Fs betecknade områden såsom egnahemslägenheter hade han däremot icke något att erinra.

Vid ärendets föredragning inför domänstyrelsen den 23 september 1915 fann emellertid styrelsen, att i vissa avseenden ytterligare utredning och förslag erfordrades, varför ärendet för erhållande härav återremitterades till Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Med skrivelse den 28 februari 1916 överlämnade därefter Kungl. Maj:ts befallningshavande instrument över den 26 i sagda månad hållen förnyad arrendeuppskattning och saluvärdering å ifrågavarande egendomar jämte en av förbemålde Lagerqvist upprättad beskrivning över ägostyckning å egendomen Böleå samt en från vice ordföranden i hushållningssällskapets egnahemsnämnd hemmansägaren Nils Gabrielsson i Grubbe ingiven framställning, vari ifrågasattes upplåtande av egendomen mot det densamma åsatta taxeringsvärde till ett under bildande varande egnahemsbolag, till vilken ansökan gjorts det tillägg, att det ifrågasatta bolaget eventuellt kunde åtnöjas med förvärvandet av huvudgården med alla därunder lydande inägor.

De förenämnda sex bostads- eller tomtlägenheterna, som å 1914 års karta betecknats med litt. Fb, Fc, Fd, Fe, Ff och Fg samt avdelats utefter den från Umeå ledande allmänna landsvägen och bestå av endast avrösningsjord å »Kläppen» med jordmån av stenbunden, föga skogbeväxt mark, hava saluvärderats:

litt. Fb	om 0.5250 hektar	till 390 kronor,	däraf för växande skog	75 kronor,
litt. Fc	» 0.3690 »	» 271 » 40 öre »	» » »	50 »
litt. Fd	» 0.3690 »	» 271 » 40 » » »	» » »	50 »
litt. Fe	» 0.3690 »	» 271 » 40 » » »	» » »	50 »
litt. Ff	» 0.3640 »	» 268 » 40 » » »	» » »	50 »
litt. Fg	» 0.3680 »	» 270 » 80 » » »	» » »	50 »

De med litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs betecknade jordbrukslägenheterna, vilka upptaga den närmast landsvägen liggande delen av lägenheten Griserödningen jämte därintill belägna åker av bostället och vilka såsom tomtplats tilldelats en var en areal avrösningsjord å »Kläppen» i anslutning till varje åkerskifte, hava med nedannämnda arealer i hektar åsatts följande saluvärden, nämligen:

	areal hektar	saluvärde kronor	däraf för växande skog
litt. Fo	2.6925	1,898.25	50: —
litt. Fp	3.0610	1,971.20	140: —
litt. Fq	2.9530	1,861.70	150: —
litt. Fr	2.8730	1,829.—	140: —
litt. Fs	3.4045	1,956.30	195: —

I arealen för lägenheten litt. Fo ingår Katarina Jonssons förenämnda tomtplats om 0.108 hektar, som enligt uppskattningsmännens mening kunde efter skedd försäljning utbrytas ur ägolotten.

De å utdraget av Linders förberörda karta upptagna tre skogskiftena med ett åkerskifte om 3.360 hektar, som äro belägna inom Innersjö by invid Bjensjön 2 mil från huvudgårdens byggnader och särskilt skattlagda till $\frac{1}{16}$ mantal Bjensjö nr 2 i Umeå socken, hava i överensstämmelse med överjägmästarens värdering och med avdrag för andel i ett dikningsföretag, däri egendomens arrendator med vederbörligt tillstånd förbundit sig att deltaga och vilken andelskostnad beräknades överflyttad på blivande köpare, åsatts ett saluvärde av 4,403 kronor 17 öre, varav för växande skog 3,336 kronor 99 öre.

Under återopande av vad i föregående uppskattningsinstrument i sådant avseende anförts hava uppskattningsmännen ytterligare framhållit önskvärdheten av att huvudgården med dess byggnader, park och skogsområden i anseende till det fördelaktiga läget i omedelbar närhet av Umeå stad bibehålles i kronans ägo för att i framtiden kunna disponeras för något statens eget eller annat allmännyttigt ändamål och fortfarande utarrenderas. I fråga om de för upplåtelser till egnahem föreslagna lägenheternas lämplighet för ändamålet hava uppskattningsmännen framhållit, att jordbrukslägenheterna litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs syntes vara lämpligt utlagda, likaså bostadslägenheterna litt. Fb, Fc, Fd, Fe, Ff och Fg. Vad åter anginge jordbrukslägenheterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl samt Fm och Fn ansåge sig uppskattningsmännen böra instämma i det ytt-
rande, som överjägmästaren avgivit. Skulle däremot från statens sida anses mest fördelaktigt, att egendomen i dess helhet försålles såsom ett komplex, hava uppskattningsmännen ansett, att försäljningsvärdet borde bestämmas till taxeringsvärdet å egendomen, 70,000 kronor, ökat med värdet av växande skog, 11,800 kronor, eller tillhopa 81,800 kronor. Därest sådant aktiebolag, som omförmäles i kungörelsen den 13 juni 1908 angående statens egnahemslånerörelse, skulle med nödigt rörelsekapital kunna komma till stånd, något som hittills emellertid visat sig omöjligt, borde, enligt uppskattningsmännens förmenande, under förutsättning att huvudgården bibehölles i kronans ägo, hinder icke möta för bolaget att förvärva äganderätten till samtliga till försäljning föreslagna lägenheter, under förbehåll likväl att nödig garanti ställdes för att sådan överlåtelse icke komme att medföra ett uppskörtande av de mindre jordbrukslotternas värde till förfång för blivande egnahemsbyggare eller eventuellt egnahemslantagare.

I sin ovanberörda skrivelse av den 28 februari 1916 har Kungl. Maj:ts befallningshavande anført följande:

Vad först anginge den uppkomna frågan om försäljning av egendomen i dess helhet eller till viss del till sådant bolag, som här ovan omförmäls, måste det givetvis ur ekonomisk synpunkt vara till fördel för kronan, därest hela egendomen kunde försälas för det av uppskattningsmännen föreslagna värdet. Emellertid hade sökanden Gabrielson, vilken erhållit del av uppskattningsmännens förslag, upplyst, att han icke kunde lämna besked rörande förslaget eller om bolaget över huvud taget kunde tänkas komma till stånd, innan frågan om egendomens disponerande efter den 14 mars 1917 borde uppgöras. Vid sådant förhållande ansåge Kungl. Maj:ts befallningshavande denna fråga icke kunna i dess nuvarande läge föranleda vidare yttrande. Vad beträffade överjägmästarens av uppskattningsmännen numera biträdda förslag i fråga om jordbrukslägenheterna litt. Fh, Fi, Fk, Fl, Fm och Fn, enligt vilket en areal åker av inemot 22 hektar skulle återgå till den föreslagna arrendelotten, som utgjorde huvudgården, och endast bostadslägenheter å de fyra förstnämnda bildas, ansåge Kungl. Maj:ts befallningshavande ett sådant förslag knappast kunna stå i överensstämmelse med föreskriften, att gällande författning angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar skulle äga tillämpning vid bestämmandet av sättet för ifrågavarande kronoegendoms fortsatta upplåtande. Enligt vad Kungl. Maj:ts befallningshavande hade sig bekant vore nämligen för närvarande å orten efterfrågan å mindre jordbrukslägenheter stor, men tillgången därå synnerligen liten. Detta förhållande bestyrktes ock av att frågan om egnahemsbolag uppkommit för exploaterande av denna egendom, som vore huvudsakligen jordbruksegendom. Däremot syntes i orten icke råda brist å områden, lämpliga för bostadslägenheter, i synnerhet som tillgång å sådana områden vore riklig inom Umeå stad, ehuru priset där vore något högre än å landsbygden. Då det under sådana förhållanden finge anses vara ådagalagt, att det icke vore nödvändigt att för egendomens huvudgård bibehålla så stor areal som den ovan angivna, kunde uppskattningsmännens sålunda framkomna förslag icke av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordas. Enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening hade uppskattningsmännens instämmande i överjägmästarens omförmälda förslag bort föranleda till förnyad undersökning om möjligheten att på annat än förut föreslaget sätt från egendomen upplåta mindre jordbrukslägenheter, men ehuru den av uppskattningsmännen verkställda förnyade utredningen sålunda vore i nämnda hänseende ofullständig, hade Kungl. Maj:ts befallnings-

havande emellertid, då ärendets avgörande syntes vara brådskande, ansett sig böra överlämna ärendet i befintligt skick.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 3 mars 1916, för egen del anført, att styrelsen ansåge någon anledning nu icke föreligga att ifrågasätta försäljning av egendomens huvudgård likasom ej heller av någon del av dess skogsmark med undantag dock av utjorden i Inner-sjö by, ifråga om vilken styrelsen finge biträda uppskattningsmännens förslag. I betraktande av skogstillgången å detta skifte och dess värde i förhållande till hela det beräknade saluvärdet för utjorden syntes det styrelsen, att utjorden borde utbjudas till fri tävlan.

Vidkommande lägenhetsbildandet å egendomen finge styrelsen — som ansåge de av riksdagen i dess skrivelse den 29 augusti 1914 angående lägenhetsupplåtelser vid Palsboda angivna grunder för upplåtelse av lägenheter från kronoegendom ej kunna vinna tillämpning i fråga om denna egendom, vilken ej hade sådan belägenhet i förhållande till samhälle, som i nämnda skrivelse förutsattes — lika med uppskattningsmännen enligt deras senare förslag avstyrka försäljning av de med litt. Fm och Fn betecknade lägenheterna. Däremot ville styrelsen understödja förslaget om upplåtande dels såsom bostadslägenheter av de med litt. Fb, Fc, Fd, Fe, Ff och Fg betecknade områdena och dels såsom jordbrukslägenheter av de med litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs betecknade lägenheterna; dock borde den i lägenheten litt. Fo ingående Katarina Jonssons tomtplats upplåtas särskilt för sig. Arealen för lägenheten litt. Fo borde därför minskas med 0.108 hektar och komme att utgöra 2.5845 hektar med ett saluvärde — efter avdrag av det till 200 kronor beräknade värdet å tomtplatsen — av 1,698 kronor 25 öre.

Vad beträffade de enligt det ursprungliga uppskattningsförslaget till jordbrukslägenheter avsedda lägenheterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl med ägorna förlagda i tre skiften, därav ett på 16 kilometers avstånd beläget skogsskifte, vilket förslag uppskattningsmännen sedermera frångått, inskränkande lägenheterna till bostadslägenheter med bibehållande av endast ett skifte, avsett till tomt, syntes det styrelsen med avseende därå att, enligt vad Kungl. Maj:ts befallningshavande framhållit, efterfrågan av lägenheter av förstnämnda slag på denna trakt vore större än efter bostadslägenheter, som om det skulle vara lämpligare att återupptaga det första uppslaget och här söka skapa småbruk, dock utan att dem tilldelades något skogsskifte.

Enligt vad styrelsen sålunda tänkt sig, skulle ifrågavarande lägenheter tilläggas var och en två skiften med följande arealer och nedan-

nämnda med ledning av uppskattningsmännens värdesättning upptagna saluvärden, nämligen:

	areal hektar	saluvärde
litt. Fh	5.2970	3,478.20
litt. Fi	5.1760	3,105.60
litt. Fk	4.6860	2,811.60
litt. Fl	3.9890	2,393.40

Då enligt uppskattningsinstrumentet tomtområdena, som utlagts å avrösningsjord, vore föga skogbeväxta, hade något skogsvärde ej inräknats i saluvärdet.

Domänstyrelsen har därjämte föreslagit, att lägenheterna litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs samt stamhemmanet måtte förbehållas rätt att begagna den å 1914 års karta utmärkta, i ritning norr och söder över delar av samma lägenheter gående väg till allmänna kustlandsvägen.

Departements-
chefen.

Beträffande upplåtande av de fem jordbrukslägenheterna litt. Fö, Fp, Fq, Fr och Fs ävensom av änkan Katarina Jonssons tomtplats instämmer jag med domänstyrelsen.

De till bostadslägenheter avsedda lägenheterna litt. Fb, Fc, Fd, Fe, Ff och Fg ävensom tomtplatserna till lägenheterna litt. Fh, Fi, Fk och Fl, vilka samtliga enligt förslaget förlagts utmed landsvägen från Umeå, synas mig icke hava blivit på ett fullt lämpligt sätt utlagda. Flera av förstnämnda lägenheter genomskäras av landsvägen och skulle alltså få ägor på ömse sidor om denna. Särskilt synes förläggningen av lägenheterna litt. Ff och Fg olämplig. Då hela det område, dessa lägenheter och tomtplatser skulle upptaga, synes böra hållas disponibelt för en förändrad indelning till lägenheter härstädes, samt Kungl. Maj:ts befallningshavande upplyst, att någon större efterfrågan å bostadslägenheter icke förekomme, och då härtill kommer, att anordnandet av sådana jordbrukslägenheter, som litt. Fh, Fi, Fk och Fl enligt domänstyrelsens förslag skulle bliva, med åkern på 2 kilometers avstånd från tomtplatsen, icke synes mig tilltalande, avstyrker jag, att upplåtelse nu beslutes av någon av dessa tio lägenheter.

Med hänsyn till de av överjägmästaren anförda skäl anser jag jordbrukslägenheterna litt. Fm och Fn ävensom den till hemmanet hörande utjorden i Innersjö by böra bibehållas i kronans ägo.

Jag får alltså allenast hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fem med litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs betecknade lägenheter ävensom änkan Katarina Jonssons tomtplats må var för sig med av domänstyrelsen tillstyrkt område från förra militiebostället 1^{7/32} mantal Böleå nr 6 i Umeå socken av Västerbottens län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt till väg för innehavare av huvudgården och lägenheterna litt. Fo, Fp, Fq, Fr och Fs på sätt domänstyrelsen föreslagit.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen hemställt i de under 1:o)—10:o) här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i dessa ämnen skulle med den lydelse, bil. . . . till detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Curt Rohlieb.
